

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Strategija 20¹⁴₂₀

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Strategija 20¹⁴₂₀

Številka: 002-5/2013/1

Ljubljana, 9. decembra 2013

RESOLUCIJA A/66/209 Generalne skupščine Združenih narodov

»Vrhovne revizijske institucije lahko svoje naloge opravljajo objektivno in učinkovito, le če so neodvisne od revidiranja in zaščitene pred zunanjimi vplivi. Organizacija združenih narodov zato spodbuja države članice, da v skladu s svojimi nacionalnimi institucionalnimi strukturami upoštevajo načela, določena v Limski in Mehiški deklaraciji«.

NAMEN STRATEGIJE

Strategija Računskega sodišča Republike Slovenije od leta 2014 do leta 2020 zajema vse ključne dejavnike, ki bodo vplivali na delo računskega sodišča v obdobju, ki ga opredeljujejo strateški razvojni dokumenti Slovenije in Večletni finančni okvir Evropske unije za obdobje 2014–2020.

Ustava Republike Slovenije v 150. členu določa, da je računsko sodišče najvišji organ kontrole državnih računov, državnega proračuna in celotne javne porabe. Ustavna umestitev zagotavlja računskemu sodišču najvišjo stopnjo formalne neodvisnosti in je skladna z določili Limske in Mehiške deklaracije Mednarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucij (INTOSAI) ter v skladu z Resolucijo A/66/209 Generalne skupščine Združenih narodov. Skladno z ustavno določenim poslanstvom, računsko sodišče slovenski družbi zagotavlja relevantne, strokovne, pravočasne in popolne informacije o poslovanju uporabnikov javnih sredstev ter s priporočili in ukrepi izboljšuje uporabo javnih sredstev. Računsko sodišče je pri svojem delu neodvisno, objektivno in učinkovito.

Republika Slovenija se v času sprejetja te strategije sooča s finančno in gospodarsko krizo. Računsko sodišče bo zato v središče svojega delovanja v prihodnjih sedmih letih postavilo odzivnost javnega sektorja na učinke krize. Poleg spremljanja fiskalne konsolidacije s poudarkom na obvladovanju javnega dolga, izvedbe strukturnih reform, sanacije bančnega sistema, privatizacije državnega premoženja, vzpostavljanja pogojev za večjo konkurenčnost podjetij, oživljanja gospodarske rasti, zmanjšanja brezposelnosti mladih, povečevanja učinkovitosti pobiranja davkov in črpanja sredstev iz proračuna Evropske unije ter izboljšanja učinkovitosti lokalne samouprave, bo računsko sodišče z revizijami smotrnosti poslovanja opozarjalo tudi na vsa tveganja, ki bi lahko negativno vplivala na dolgoročno vzdržnost javnih financ ali pripravljenost slovenske družbe na prihodnje izzive.

Pomembno je, da bo javni sektor zmožel učinkovito sprejeti te izzive in izvajati ustrezne spremembe. Računsko sodišče bo spremljalo tveganja ob uveljavljanju teh sprememb in se nanje odzivalo z izvajanjem revizij smotrnosti poslovanja, ki bodo vsebovale tudi ustrezne predloge za morebitne izboljšave. Ob tem bo z izvajanjem revizij pravilnosti poslovanja in revizij računovodskih izkazov še naprej skrbelo za uveljavitev skladnosti poslovanja uporabnikov javnih sredstev s predpisi.

Strategija zajema obdobje sedmih let. Pričakujemo, da bomo v tem obdobju dosegli zastavljene cilje na ključnih področjih delovanja računskega sodišča. V primeru odstopanj se bomo pravočasno odzvali z izboljšavami delovanja, v primeru bistveno spremenjenih zunanjih okoliščin pa tudi s spremembami te strategije.

Verjamemo, da bomo z doseganjem postavljenih strateških ciljev, ki so usmerjeni k povečevanju učinkovitosti poslovanja uporabnikov javnih sredstev in k zagotavljanju učinkovitosti našega delovanja, še naprej koristili vsem davkoplačevalcem in vsem uporabnikom javnih sredstev.

Tomaž Vesel

Predsednik Računskega sodišča Republike Slovenije

VIZIJA

Vizija računskega sodišča je bdeti nad potmi javnega denarja in tako s svojim pravočasnim poročanjem in primernim ukrepanjem prispevati k povečevanju dodane vrednosti porabljenega javnega denarja za vse davkoplačevalce in vse uporabnike javnih storitev. Pri tem je ključnega pomena, da nosilci interesov sprejemajo računsko sodišče kot zanesljivega in verodostojnega partnerja. Pomembno je, da:

- **javnosti** sprejemajo računsko sodišče kot neodvisno, vrhovno revizijsko in nadzorno institucijo, ki strokovno, objektivno, pravočasno in učinkovito prispeva k nadziranju porabe javnih sredstev;
- **državni zbor** sprejema računsko sodišče kot neodvisnega revizorja, ki bdi nad potmi javnega denarja, preverja porabo javnih sredstev ter državnemu zboru in javnostim poroča o ugotovitvah;
- **uporabniki javnih sredstev** sprejemajo računsko sodišče kot strokovnega in neodvisnega revizorja, ki jim z izvajanjem revizij in s svetovanjem aktivno pomaga izboljševati njihovo poslovanje.

POS LANSTVO

Poslanstvo računskega sodišča je, da pravočasno in objektivno obvešča javnosti in državni zbor o pomembnih razkritjih poslovanja uporabnikov javnih sredstev ter na podlagi izkušenj in poznavanja dobrih praks poslovanja svetuje, kako naj uporabniki javnih sredstev izboljšujejo svoje poslovanje. Z razkrivanjem nepravilnosti in nesmotrnosti opozarja na odgovornost državnih organov in nosilcev javnih funkcij v državi ter tako deluje v dobro vseh prebivalcev Republike Slovenije in Evropske unije.

Računsko sodišče v okviru svojih revizijskih pristojnosti pomaga uporabnikom javnih sredstev s prepoznavanjem in razkrivanjem napak, nepravilnosti in nesmotrnosti v njihovem poslovanju ter s podajanjem zahtev in priporočil za njihovo odpravo.

V okviru svojih svetovalnih pristojnosti računsko sodišče pomaga uporabnikom javnih sredstev tudi z mnenji in odgovori na javnofinančna vprašanja, zakonodajni in izvršilni veji oblasti pa s podajanjem predlogov za spremembe predpisov.

VREDNOTE

Računsko sodišče spoštuje in uveljavlja vrednote INTOSAI – neodvisnost, integriteta, profesionalnost, verodostojnost, vključenost, sodelovanje in inovativnost. Zavezani smo k vrednotam, ki jih od revizorjev zahtevajo mednarodni revizijski standardi, Etični kodeks INTOSAI iz leta 1998 in na njem temelječ Kodeks etike državnih revizorjev. Poleg tega upoštevamo vrednote, ki veljajo za zaposlene v javnem sektorju. Računsko sodišče je za svoje ključne vrednote opredelilo: neodvisnost, objektivnost in učinkovitost.

Neodvisnost

Računsko sodišče je institucija, ki ji najvišjo možno stopnjo formalne neodvisnosti zagotavlja ustava. Finančna neodvisnost, neodvisnost pri določanju standardov, metod in oblik dela ter neodvisnost pri določanju letnega programa dela, izbira prednostnih področij in obsega posameznih revizij, pa so vsakoletni temeljni pogoji za neodvisno izvrševanje našega poslanstva. Svojo neodvisnost kontinuirano uveljavljamo v vseh procesih sodelovanja z drugimi. Neodvisnost je namreč ključni dejavnik, ki omogoča zagotavljanje poštenosti in verodostojnosti računskega sodišča ter zaupanje javnosti v institucijo. Neodvisnost nam omogoča, da javnostim zagotavljamo objektivna in verodostojna poročila.

Objektivnost

Računsko sodišče je institucija, ki vse uporabnike javnih sredstev obravnava enakopravno. Vsa revizijska poročila računskega sodišča so izdelana v skladu z mednarodnimi standardi za vrhovne revizijske institucije (ISSAI) in so jasna, pregledna in konstruktivna. Informacije so predstavljene na podlagi zbranih revizijskih dokazov. Mnenja so izražena na podlagi objektivnih sodil. Ugotovitve in zaključki so predstavljeni netendenciozno.

Učinkovitost

Računsko sodišče s svojim delom stremi k najvišji možni ravni učinkovitosti. Učinkovitost je izhodišče, ki določa naše delo od izbire revizij, prek njihovega izvajanja in predstavitve ugotovitev, do spremljanja uveljavljanja predlaganih sprememb v poslovanju uporabnikov javnih sredstev oziroma sistemskem urejanju posameznih področij njihovega delovanja.

MERILA ZA IZBOR REVIZIJ

Računsko sodišče pri izbiranju revizij uporablja naslednja merila:

- finančna pokritost – skupna vsota javnih sredstev, namenjenih za poslovanje uporabnikov javnih sredstev, zajetih v revizije;
- učinki revizij – izboljšanje poslovanja uporabnikov javnih sredstev in preprečitev morebitnih škodljivih posledic;
- aktualna pričakovanja javnosti – odzivi na aktualne izzive;
- celosten vpogled – kompleksna prepletenost različnih politik, več ministrstev ter mnogih javnih in zasebnih subjektov;
- mednarodne obveznosti in
- uporaba edinstvene pristojnosti.

Finančna pokritost

Svoje aktivnosti usmerjamo predvsem v področja velike finančne vrednosti. Z revizijskimi zmogljivostmi, ki so nam na voljo, skušamo zajeti kar najobsežnejše področje javnih financ. Na ta način izboljšujemo pristop usmerjanja svojih aktivnosti na podlagi nerevidiranosti.

Učinki revizij

Dejavni smo na področjih, kjer ocenjujemo, da so mogoče izboljšave, ter na področjih, kjer prepoznamo večja tveganja (ocena verjetnosti za nastanek in obseg morebitnih škodljivih posledic). V okviru teh področij poiščemo tudi dobre prakse, ki so lahko v pomoč drugim. Učinke dosegamo neposredno skozi revizijske in porevizijske postopke ter skozi vnovične (»follow-up«) revizije, posredno pa s promocijo razkritij in priporočil.

Aktualna pričakovanja javnosti

Kadar je to le mogoče, svoje aktivnosti usmerjamo na področja v družbi, kjer je treba nastale težave čim prej rešiti oziroma zmanjšati verjetnost nastanka in obseg škodljivih posledic.

Celosten vpogled

Pri oblikovanju in izvajanju politike lahko sodeluje več ministrstev in institucij. Lahko so sklenjena tudi partnerstva z zasebnimi in pol-zasebnimi subjekti. Naša vloga in položaj nam omogočata dober pregled tako nad posameznimi povezavami kot celotnimi omrežji, zato posebno pozornost namenjamo zapletenim sistemom. Včasih je namreč določeno področje tako kompleksno, da je celoten vpogled na voljo le nekaterim. V takšnih primerih je dober vpogled mogoče zagotoviti le z izvedbo revizije smotrnosti

po pristopu od zgoraj navzdol (»top-down«). Takšne revizije nam omogočajo spoznati širše strukture in skrite trende ter pravočasno zaznavanje problemov. Pravočasno zaznavanje problemov je pogoj za naš ustrezen odziv, v obliki ustreznega poročanja in v obliki ustreznih predlogov rešitev, podanih skozi zahteve in priporočila.

Mednarodne obveznosti

Republika Slovenija je vpeta v širok splet mednarodnih povezav, kjer je prevzela vrsto obveznosti. Računsko sodišče preverja verodostojnost posredovanih podatkov in izpolnjevanje danih zavez.

Edinstvena pristojnost in obrobni družbeni pojavi

Prednost dajemo temam, kjer je pomembna uporaba naših edinstvenih pristojnosti. Z drugimi besedami, računsko sodišče ne izvaja poglobljenih preiskav, ki jih v okviru svojih pristojnosti lahko temeljito izvedejo drugi. S posebno skrbnostjo opozarjamo tudi na obrobne družbene pojave, v kolikor se reševanja njihove problematike ne lotijo za to pristojne službe ali tedaj, ko pritisk zainteresirane javnosti ni dovolj.

DEJAVNIKI, KI OPREDELJUJEJO NAŠE DELO

Okviri, znotraj katerih se izvajajo javne storitve, se nenehno spreminjajo, računsko sodišče pa se mora na spremembe hitro odzivati. Posebni dejavniki, ki bodo vplivali na obseg in kompleksnost dela računskega sodišča v obdobju, ki ga zajema ta strategija, so predstavljeni v nadaljevanju.

Obvezne revizije

Računsko sodišče mora v skladu z Zakonom o računskem sodišču vsako leto izvesti zakonsko določene obvezne revizije. Zakonsko določene obvezne revizije so revizija pravilnosti izvršitve državnega proračuna, revizija pravilnosti poslovanja Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter revizija pravilnosti poslovanja Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Poleg tega mora revidirati pravilnost poslovanja ustreznega števila mestnih in drugih občin ter poslovanje ustreznega števila izvajalcev gospodarskih in negospodarskih javnih služb. Računsko sodišče v Programu dela za izvrševanje revizijske pristojnosti določi, katere občine, gospodarske in negospodarske javne službe bo revidiralo.

Po določilih Zakona o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb računsko sodišče vsako leto opravi revizijo pravilnosti poslovanja Prvega pokojninskega sklada.

Računsko sodišče izvaja tudi revizije v skladu s predpisi, ki urejajo poslovanje političnih strank in izvajanje volilnih in referendumskih kampanj.

Na podlagi Zakona o ukrepih Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank mora računsko sodišče vsako leto izvesti tudi revizijo poslovanja Družbe za upravljanje terjatev bank.

Reforme javne uprave

Posledice finančne in gospodarske krize, demografski trendi, odseljevanje mladih, obsežen javni sektor in drugi dejavniki bodo v prihodnjih letih terjali reforme, ki bodo vplivale na vrsto in kakovost javnih storitev, delovanje uporabnikov javnih sredstev ter posledično na izboljšanje konkurenčnosti podjetij, oživitve gospodarske rasti in s tem na dvig kakovost življenja prebivalcev Republike Slovenije. Tem izzivom bomo kos le ob dosledni uveljavitvi načel dobrega upravljanja pri vseh uporabnikih javnih sredstev. Prav načela dobrega upravljanja so, kot temeljna pravica vseh državljanov Evropske unije, temelj demokratične in uspešne družbe, kar potrjuje 41. člen Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

Poslovanje po načelu dobrega upravljanja pomeni veliko več kot zgolj ravnanje v skladu z zakonom in od ministrstev ter drugih uporabnikov javnih sredstev v praksi terja uveljavljanje naslednjih vsebin:

- osredotočenost poslovanja na cilje in rezultate v obliki koristi za prejemnike javnih storitev;
- uspešnost poslovanja skozi jasno opredelitev vlog in pristojnosti;
- vzpostavitev kulture upravljanja, kjer se bodo načela Kodeksa ravnanja javnih uslužbencev dejavno uporabljala pri njihovem poslovanju z uporabniki javnih storitev;
- sprejemanje utemeljenih odločitev ob upoštevanju preglednosti poslovanja in obvladovanju tveganj;
- načrtovanje ustreznih virov, ki bo na upravljavski ravni omogočalo uspešno izvajanje nalog;
- vključevanje deležnikov in prevzemanje odgovornosti za sprejete odločitve.

Zato se bo računsko sodišče pri uveljavljanju sprememb, skladno z dosedanja prakso, še naprej zavzemalo za uveljavljanje dobrega upravljanja, temelječega na jasni razmejitvi poslovodne in politične odgovornosti. Računsko sodišče bo spremljalo odzivnost države na spremembe v okolju, sposobnost prilagajanja nanje oziroma uvajanje in izvajanje reform, ter poizkušalo izmeriti učinke uveljavljenih reform.

Dolgoročna vzdržnost javnih financ in obvladovanje javnega dolga

Evropski parlament in Svet Evropske unije sta v letih 2011 in 2013 sprejela paketa predpisov, ki določajo pravila v povezavi z usklajevanjem ekonomskih politik in preprečevanjem oziroma zmanjševanjem čezmernega javnofinančnega primanjkljaja ter pravila in sankcije za preprečevanje oziroma odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij. Za zagotavljanje tesnejše uskladitve ekonomskih politik in trajnostne konvergence ekonomskih učinkov držav članic je kot sestavni del evropskega semestra vzpostavljen večstranski nadzor. Evropski semester vsebuje jasen časovni načrt aktivnosti, v katerega so vključeni Evropska komisija, Evropski parlament, Evropski svet, Svet Evropske unije in države članice, ter se odraža v pripravi proračunov držav članic.

Pogodba o stabilnosti, usklajevanju in upravljanju v ekonomski in monetarni uniji je začela veljati 1. januarja 2013. Namenjena je krepitvi fiskalne discipline v evrskem območju z uporabo pravila o uravnoteženem proračunu in samodejnega korektivnega mehanizma. Države članice bodo morale zahteve po proračunski disciplini, samodejnih korektivnih mehanizmih in neodvisnih institucijah za predhodni fiskalni nadzor vključiti v svoj pravni sistem. Prvi del zavez o prilagoditvah pravnega reda je Republika Slovenija uresničila maja 2013 s spremembo 148. člena Ustave Republike Slovenije.

Računsko sodišče bo aktivno spremljalo aktivnosti Republike Slovenije na področju zagotavljanja dolgoročne vzdržnosti in obvladovanja javnega dolga.

Trajnostni razvoj

Trajnostni razvoj postaja glede na globalne podnebne spremembe ena najpomembnejših vsebin, varovanje ekosistemov in okolja za prihodnje generacije pa je pogoj za njegovo doseganje. Računsko sodišče namerava v prihodnje izvesti revizije še na tistih področjih varovanja okolja, ki jih še ni revidiralo, ter izvajati vnovične (»follow-up«) revizije na področjih, ki jih je že revidiralo.

Potrošniki, podjetja in uporabniki javnih sredstev se vedno bolj zavedajo pomena okolju prijaznega delovanja. Vse večje število podjetij razmišlja o varstvu okolja kot o ključnem delu svoje poslovne strategije. Različne ravni uporabnikov javnih sredstev (npr. ministrstva, agencije, podjetja v lasti države) se

ukvarjajo z okoljevarstvenimi vprašanji, ne le v Sloveniji temveč tudi na področju sosednjih držav. Vse to kaže, da so okoljska vprašanja po svoji naravi brez meja. Računsko sodišče je že razvilo revizijski pristop za vzporedne in mednarodne revizije, kjer je tesno sodelovalo z vrhovnimi revizijskimi institucijami drugih držav, in to prakso bomo nadaljevali tudi v tem strateškem obdobju.

Sredstva Evropske unije in mednarodne obveznosti

Strateško ustrezno in dobro upravljanje s sredstvi Evropske unije lahko bistveno izboljša vpliv javnih izdatkov na gospodarsko rast, zaposlovanje in tudi socialno kohezijo Slovenije in s tem pomembno prispeva k povrniti zaupanja v državo. Z revizijami učinkovitosti in uspešnosti upravljanja s sredstvi Evropske unije si bomo prizadevali za uveljavitev dobrega finančnega poslovanja in odgovornega uresničevanja skupnih politik in razvojnih načrtov, ki bodo v prihodnje še bolj tesno povezani tudi s strukturnimi reformami države.

Republika Slovenija je vpeta v širok splet mednarodnih povezav, kot so povezave znotraj nadnacionalnih institucij, znotraj evrskega območja, ter v posamične povezave z državami na podlagi bilateralnih sporazumov. Iz njih izhajajoče zaveze imajo vpliv tako na našo notranjo organiziranost kot na naše javne finance. Z revizijami bomo preverjali verodostojnost podatkov, ki se sporočajo na podlagi mednarodnih obveznosti, ter podajali mnenje o izpolnjevanju danih zavez.

Lokalna samouprava

Skupni obseg proračunov občin je enakovreden četrtini državnega proračuna. Delež mestnih občin pri tem znaša približno tretjino vseh sredstev. Po proračunu največja občina ima v primerjavi z najmanjšo več kot štiristokrat večji proračun. Zelo pomembno je, da računsko sodišče podaja zagotovila o porabi teh sredstev, zato »občinsko blagajno« vključuje v svoj program dela v primerljivem obsegu glede na ostale tri blagajne, pri revizijskem pristopu pa upošteva tudi razpon v materialni pomembnosti proračunov občin.

Občine opravljajo lokalne zadeve javnega pomena, ki so določene z zakonom ali s splošnim aktom posamezne občine. Ni pričakovati, da bo opravljanje lokalnih zadev javnega pomena v vseh občinah enako, niti to ni cilj lokalne samouprave, pomembno pa je, da raven in način opravljanja teh zadev zadosti zakonskemu minimumu in načelu smotrnosti. Računsko sodišče bo zato prepoznavalo najpomembnejša tveganja pri poslovanju, ne le po vrednosti ampak tudi po naravi, in se na teh področjih usmerilo k izvajanju istovrstnih revizij pri več občinah, tako imenovanih prečnih revizij. Z njimi bo izvedena primerjava med poslovanjem različnih občin na posameznih področjih poslovanja, kar bo omogočilo učinkovitejše prepoznavanje najpomembnejših nepravilnosti in nesmotnosti, ki jih je potrebno preprečevati, ter dobrih praks, s katerimi je smiselno seznaniti druge občine. Učinki izvajanja revizij se bodo s svetovalno vlogo računskega sodišča, kjer bo poudarek tudi na sistemskih rešitvah, razširili na celotno blagajno lokalnih skupnosti in s tem dosegli večjo dodano vrednost.

Spremljali bomo aktivnosti na področju sistemske ureditve področja lokalne samouprave, kjer se večletnemu izzivu oblikovanja druge ravni lokalne samouprave – pokrajin – pridružuje vprašanje ustreznosti funkcionalne, teritorialne in organizacijske sestavine ureditve sistema lokalne samouprave nasploh. Naša pozornost bo posvečena spremljanju strateških usmeritev in razmisleku o primerni ravni lokalne samouprave za opravljanje posameznih lokalnih zadev javnega pomena, posebej izvajanju gospodarskih javnih služb, in tem zadevam primernemu sistemu financiranja lokalnih skupnosti.

Javni zavodi

Ne glede na vse poskuse sprememb organiziranosti izvajalcev negospodarskih javnih služb so javni zavodi še vedno prevladujoča statusna oblika za zagotavljanje javnih storitev. Pokritost tega segmenta delovanja javnega sektorja in zagotavljanja javnih dobrin je računsko sodišče doslej zagotavljalo predvsem z revizijami računovodskih izkazov in pravilnosti poslovanja.

Poleg izvajanja obveznih letnih revizij bo računsko sodišče spremljalo uvajanje sistemskih varčevalnih ukrepov na področju obveznega zdravstvenega ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki bodo neposredno vplivali na poslovanje obeh blagajn v obdobju od leta 2014 do leta 2020, in se nanje z revizijami ustrezno odzivalo ter uvajanje potrebnih ukrepov za vzdržnost javnih blagajn na teh področjih tudi spodbujalo.

Posamezne negospodarske javne službe se med seboj precej razlikujejo, pri vseh pa so pomembni njihovi socialni učinki, saj morajo sistemi izvajanja in financiranja zdravstva, socialne varnosti, vzgoje, izobraževanja, športa, kulture in znanosti vsakemu prebivalcu zagotoviti vsaj minimalno raven teh storitev. Računsko sodišče bo v tem strateškem obdobju zato povečevalo delež revizij smotrnosti, v katerih se bo odrazila specifičnost izvajalcev negospodarskih javnih služb in posebnosti pri zagotavljanju javnih storitev s tega področja.

Javna podjetja in organiziranost izvajanja gospodarskih javnih služb

Razdrobljenost izvajalcev gospodarskih javnih služb na lokalni ravni in pristojnost občin za zagotavljanje izvajanja gospodarskih javnih služb povzročata neurejenost izvajanja teh služb, saj ureditve v občinskih odlokih niso skladne s spremembami predpisov na državni ravni. Pomanjkanje zadostnega števila strokovno usposobljenih kadrov, predvsem v občinah, ne zagotavlja ustreznega nadzora nad izvajanjem gospodarskih javnih služb. Razdrobljenost izvajalcev pa onemogoča učinkovito izvajanje gospodarskih javnih služb z upoštevanjem načela ekonomije obsega. Računsko sodišče bo zato z revizijami tudi nadalje preverjalo zagotavljanje ustrezne organiziranosti izvajanja gospodarskih javnih služb.

Pristojnost občin za zagotavljanje gospodarske javne infrastrukture, povezane v regionalne infrastrukturne sisteme ali infrastrukturne objekte, ki morajo biti zaradi nižjih stroškov izvajanja gospodarskih javnih služb v uporabi večjega števila uporabnikov, povzroča težave pri dogovarjanju in financiranju teh projektov. Zaradi tega obstajajo tveganja glede preveč in prevelikih objektov gospodarske javne infrastrukture in s tem nesmotrne porabe javnih sredstev, ki se odraža v povečanem pritisku na cene storitev gospodarskih javnih služb, čemur bo računsko sodišče posvečalo posebno pozornost.

Neučinkovito organiziranje gospodarskih javnih služb ne omogoča spoštovanja pravil glede oblikovanja cen gospodarskih javnih služb, ki bi zagotavljale pokrivanje zgolj upravičenih stroškov in razumnega dobička. Zato bomo pozorni tudi na regulacijo cen za izvajanje gospodarskih javnih služb ter uspešnost njihovega dela.

Javne agencije in javni skladi

Regulatorne, razvojne in strokovne naloge v javnem interesu praviloma izvajajo javne agencije kot specializirane strokovne institucije, kjer neposredni politični nadzor ni potreben in so lahko zaradi svoje specifične organiziranosti bolj neodvisne in smotrne od ministrstev. Podobno velja za uresničevanje področnih politik, ki je zaupano javnim skladom. Delovanje agencij in skladov pomembno vpliva na sicer specifična področja porabe javnih sredstev. Dajanje zagotovil o pravilnosti in smotnosti njihovega poslovanja je zato pomembno za zagotavljanje dobrin v javnem interesu in zaupanje javnosti v delovanje države pri uresničevanju načrtanih politik. Pri revizijah bomo pozorni na vzpostavitev ustrezno strokovno usposobljenih regulatornih organov ter uspešnost njihovega dela.

Stik javnega in zasebnega sektorja

Nabave blaga, storitev in gradenj, uresničevanje določenih politik ali zagotavljanje izvajanja nekaterih dejavnosti zahtevajo, da uporabniki javnih sredstev sodelujejo s subjekti zasebnega prava – z javnimi naročili, s podeljevanjem koncesij in državnih pomoči ter z javno-zasebnimi partnerstvi. Pri tem nastajajo razmerja s subjekti, ki imajo različna strateška izhodišča in stremijo k različnim ciljem, zaradi česar je to področje posebej izpostavljeno tveganjem, skrb za pravilno in smotno porabo javnih sredstev pa je še posebej potrebna. Z usmerjenim pristopom k preučevanju obstoječih praks bomo skušali preprečevati neželene prakse in utrjevati tiste prakse, ki zagotavljajo bolj smotno porabo javnih sredstev ter izboljšujejo dostopnost in kakovost javnih storitev.

Privatizacija

Računsko sodišče bo precejšen del pozornosti posvetilo tudi napovedanim procesom tretjega kroga privatizacije in revidiralo vsaj največje projekte prodaje družb v lasti Republike Slovenije oziroma Slovenskega državnega holdinga. Državni zbor je junija 2013 sprejel program prodaje petnajstih podjetij v delni državni lasti. Področje privatizacije je zelo občutljivo, zajema velika tveganja, učinki teh prodaj in namen porabe kupnin prodanih naložb pa imajo lahko velik vpliv na državni proračun in zmanjšanje javnega dolga.

Izvajanje revizij smotrnosti poslovanja uporabnikov javnih sredstev

Zagotavljanje smotrne porabe javnih sredstev je eden od najpomembnejših ciljev, h kateremu morajo stremeti vsi uporabniki javnih sredstev, revidiranje smotrnosti poslovanja pa s tem eno izmed najbolj pomembnih področij dela vrhovnih revizijskih institucij. Poglobljene in vnovične (»follow-up«) revizije bomo izvajali predvsem na področjih, ki so pomembna za obuditev in spodbujanje gospodarske rasti (znanost, razvoj, izobraževanje, kmetijstvo) in za zagotavljanje zdravja in socialne varnosti prebivalcev Republike Slovenije (zdravstvo, sociala, varnost hrane, varovanje pred naravnimi nesrečami ipd.).

Izvajanje revizij informacijskih sistemov

Revizije informacijskih sistemov niso le pomemben element za vrednotenje izvajanja sistema notranjih kontrol v organizacijah, ampak lahko s sistematičnim in strukturiranim pristopom omogočajo ocenjevanje in izboljševanje različnih vidikov smotrnosti poslovanja uporabnikov javnih sredstev. Nadaljevali bomo z revizijami učinkovitosti delovanja največjih informacijskih sistemov, pregledovali uspešnost njihovih

prenov in uvedbe novih storitev, sodelovali pa bomo tudi pri spremljanju in razvoju domačih in mednarodnih metodologij za revizije informacijskih sistemov.

Računovodski sistem v javnem sektorju

Direktiva Sveta 2011/85/EU z dne 8. novembra 2011 o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic nalaga državam članicam, da vzpostavijo sisteme javnega računovodstva, ki v celoti in dosledno pokrivajo vse podsektorje države in vsebujejo informacije, potrebne za zbiranje podatkov po načelu nastanka poslovnega dogodka zaradi priprave podatkov, ki temeljijo na standardu Evropskega sistema računov iz leta 1995 (ESA 95). S tem je po mnenju Evropske komisije pripoznana temeljna neskladnost med sistemi javnega računovodstva po denarnem toku in proračunskim nadzorom držav članic, ki temelji na načelu nastanka poslovnega dogodka ter posledično težnja k prehodu na sistem javnega računovodstva po nastanku poslovnega dogodka v vseh državah članicah.

Mednarodni računovodski standardi za javni sektor so trenutno edini mednarodno priznani sklop računovodskih standardov za javni sektor, hkrati pa se v evropskem prostoru porajajo ideje po vzpostavitvi evropskih standardov za javni sektor, ki bi bili popolnoma prilagojeni potrebam držav članic.

Zaradi temeljnega pomena računovodskega sistema za dobro finančno poslovanje in smotrno poslovanje uporabnikov javnih sredstev se bo računsko sodišče aktivno vključevalo v tovrstne procese in spremljalo razvoj na tem področju. Posebno pozornost bo računsko sodišče namenilo procesom priprave temeljnih računovodskih dokumentov – bilanc, s poudarkom na bilanci stanja državnega proračuna in premoženjski bilanci države.

STRATEŠKI CILJI

Da bi svoje aktivnosti lažje osredotočili na pomembne izzive prihodnosti, smo si za obdobje od leta 2014 do leta 2020 zastavili naslednje strateške cilje:

- **cilj 1:** prispevati k izboljšanju poslovanja uporabnikov javnih sredstev in izboljševati kakovost dela računskega sodišča;
- **cilj 2:** pravočasno zaznavati spremembe, identificirati nastala tveganja ter se nanje pravočasno odzivati;
- **cilj 3:** zagotavljati svetovanje uporabnikom javnih sredstev;
- **cilj 4:** izboljšati učinke s krepitvijo komunikacije in sodelovanja z drugimi in
- **cilj 5:** zagotavljati stimulativno delovno okolje.

Cilj 1: Prispevati k izboljšanju poslovanja uporabnikov javnih sredstev in izboljševati kakovost dela računskega sodišča

- Računsko sodišče za izbiro revizij uporablja pristop, ki temelji na oceni tveganj. V tem strateškem obdobju bomo tak pristop nadgradili s podrobno opredeljenim postopkom, ki bo podrobneje določil uporabo predstavljenih meril za izbiro revizij. Primarno si namreč prizadevamo, da bi z revizijami zajeli področja z največjimi tveganji oziroma področja z največjimi posledicami v primeru uresničitve tveganj. Z revizijami želimo doseči največje možne učinke pri izboljšanju poslovanja uporabnikov javnih sredstev. Pri tem bomo dosledno uveljavljali odgovornost uporabnikov javnih sredstev in skrbeli za prepoznavanje sumov kaznivih dejanj in prekrškov ter nato sprožali ustrezne postopke.
- Računsko sodišče bo nadaljevalo s pridobivanjem znanja, to je revizijske metodologije in prakse, ki so jo razvile druge vrhovne revizijske institucije, in to znanje posredovalo zaposlenim na računskem sodišču. Prost pretok znanja, informacij, izkušenj in dobrih praks namreč predstavlja bistvene prvine internega komuniciranja. Tudi prioriteta področja, ki smo jih določili v tej strategiji, odražajo pretehtanost stališč na podlagi notranjega komuniciranja, ki ga obenem krepimo z rednimi kolegiji in aktualizirano intranetno stranjo. Kot že v preteklosti si bomo tudi v prihodnje prizadevali za odličnost. Nadaljnji razvoj tehnik zagotavljanja kakovosti bo jedro naših prizadevanj v naslednjih letih. To bo zajemalo samoocenjevanje po zaključku vsakega projekta ter ovrednotenje na mednarodni ravni (zunanja evalvacija – »peer review«) na vsakih petih let. Tako bomo pripomogli k opredelitvi in uveljavitvi najboljših praks.

Cilj 2: Pravočasno zaznavati spremembe, identificirati nastala tveganja ter se nanje pravočasno odzivati

- Primarna naloga računskega sodišča je, da javnostim in državnemu zboru pravočasno poroča, ali so bila javna sredstva pravilno in smotrno porabljena. Pravočasnost odzivanja in pravočasnost poročanja sta ključna za doseganje učinkov.
- Računsko sodišče mora biti vseskozi seznanjeno z novimi tehnologijami, ki jih uporabljajo uporabniki javnih sredstev. Revizorji morajo vedeti, kako sistemi delujejo, in morajo spremljati spremembe. Z razvijanjem revizijskega pristopa bomo lahko uspešno revidirali delovanje takšnih sistemov.
- Računsko sodišče se odziva na predloge državnega zbora in v svoj program dela, skladno z zakonskimi določbami, vključuje predloge državnega zbora za izvedbo revizij in bo takšno prakso nadaljevalo tudi v prihodnje.
- Računsko sodišče je okno civilne družbe. Celovita komunikacija s ciljnim javnostmi, kot so posamezniki in institucije civilne družbe, krepi odprtost računskega sodišča in zagotavlja pravočasno zaznavanje problemov ter ustrezne odzive nanje.
- Zaposleni na računskem sodišču so se sposobni odzivati na aktualna vprašanja, za katera je pomembno, da se jih obravnava v kratkem času. Računsko sodišče si bo še naprej prizadevalo, da se bo pravočasno odzivalo na ključne javnofinančne izzive. Po potrebi bomo v reševanje teh vprašanj vključili tudi zunanje strokovnjake.

Cilj 3: Zagotavljati svetovanje uporabnikom javnih sredstev

- Neposredno svetovanje
Računsko sodišče prejema veliko vprašanj uporabnikov javnih sredstev. Nanje odgovarja s podajanjem mnenj in z odgovori na javnofinančna vprašanja. S takšnim načinom prenosa znanj računsko sodišče povečuje vrednost svojih revizijskih storitev. Kakovostni in pravočasni odgovori bodo zato še naprej v središču naših prizadevanj.
- Svetovanje ciljnim skupinam uporabnikov javnih sredstev
Računsko sodišče ima strokovne sestanke (konference, srečanja, okrogle mize) z uporabniki javnih sredstev, z namenom, da jim posreduje primere dobre prakse. Ti sestanki so ključni mehanizmi za predstavitev ugotovljenih nepravilnosti in nesmotrnosti in preprečevanje njihovih ponovitev. S takšnimi oblikami dela bomo v obdobju, na katero se nanaša ta strategija, nadaljevali.

Cilj 4: Izboljšati učinke s krepitvijo komunikacije in sodelovanja z drugimi

- Eden izmed pomembnih korakov za doseg učinkov naših revizij je posredovanje ugotovitev zainteresiranim javnostim in državnemu zboru. Poleg ustreznih predstavitev naših poročil in nadaljnje krepitve sodelovanja s Komisijo za nadzor javnih financ v Državnem zboru Republike Slovenije bomo okrepili sodelovanje tudi z drugimi delovnimi telesi državnega zbora.
- Poročila računskega sodišča so javna. Ko so vročena uporabnikom javnih sredstev, so dostopna tudi na spletnih straneh računskega sodišča. Na spletnih straneh predstavljamo tudi revizije, ki se trenutno izvajajo, s tem pa omogočamo državnemu zboru in javnostim, da so v vsakem trenutku seznanjeni, katere revizije izvajamo. Tak pristop obveščanja o svojem delu bomo ohranili tudi vnaprej. Z različnimi oblikami objav na spletni strani, kot so pregled statusov revizij v teku, arhiv objavljenih

revizijskih poročil, dobre prakse, stališča in mnenja, grafični prikaz proračuna, odgovori na pogosta vprašanja in novice, želimo ustvarjati čim boljše pogoje za delo medijev, ki spremljajo delo računskega sodišča. Tako bomo dosegli tudi dobro obveščenost javnosti. Spoštovali bomo načela in usmeritve, ki so zapisani v komunikacijski smernici INTOSAI, s poudarkom na promociji boljšega razumevanja področja revidiranja in dostopnosti informacij javnostim in medijem.

- Še naprej bomo krepili sodelovanje z notranjimi revizijskimi službami pri uporabnikih javnih sredstev in z drugimi organi zagotavljanja generalne preventivne vloge.
- Na mednarodnem prizorišču bomo nadaljevali s sodelovanjem z vrhovnimi revizijskimi institucijami držav Evropske unije, Evropskim računskim sodiščem in mednarodnima organizacijama EUROSAI in INTOSAI. Z mednarodnimi predstavitvami svojih revizijskih ugotovitev si bomo še naprej prizadevali, da bo naše revizijsko delo priznано tudi v mednarodnem prostoru. Za ohranjanje mednarodno primerljivega nivoja kakovosti bomo za zunanjo evalvacijo tuje partnerje zaprosili tudi sami. Z uporabo najvišjih strokovnih standardov bomo še naprej krepili ugled računskega sodišča in prispevali k razvoju revizijske stroke na mednarodni ravni.

Cilj 5: Zagotavljati stimulatívno delovno okolje

- Za doseg najboljših rezultatov sta ključni motiviranost in kreativnost zaposlenih. Zanju pa so nujni stimulatívno delovno okolje in možnosti za osebno rast. Stimulatívno delovno okolje bomo zagotavljali z dobro notranjo komunikacijo, aktivno participacijo zaposlenih, odprtostjo in spoštovanjem drugačnosti ter s spodbujanjem skupinskega dela. Za nadaljnjo osebno rast zaposlenih bomo zagotavljali možnosti za izobraževanja in strokovni razvoj.

Spremljanje doseganja ciljev

Za sprotno spremljanje doseganja strateških ciljev uporablja računsko sodišče naslednje specifične kazalnike: mednarodno primerljivi kazalniki učinkovitosti in preglednosti javnega sektorja; delež poročil o obveznih revizijah, izdanih v zakonsko določenem roku; delež revizij, dokončanih v obdobju osemnajstih mesecev po revidiranem obdobju; ugotovljeni znesek potencialnih prihrankov v poslovanju revidiranih uporabnikov javnih sredstev; delež nezadovoljivo izvedenih popravljalnih ukrepov; skladnost izvajanja revizij z mednarodnimi revizijskimi standardi; delež porabljenega časa za izvajanje revizij s ciljem izreka mnenja o smotrnosti poslovanja; odstotek uresničitve zakonskih zahtev glede izdanih revizijskih poročil; odstotek uresničitve strukture letnega programa dela za izvrševanje revizijske pristojnosti; delež revizij, ki so bile izvedene na podlagi pobud in medijske aktualnosti tem; povprečno število podanih priporočil na revizijsko poročilo; delež revizij smotrnosti poslovanja, pri katerih so bili opredeljeni finančni oziroma drugi učinki revizije; odstotek objavljenih poročil na spletnih straneh računskega sodišča v roku dveh delovnih dni od datuma izdaje revizijskega poročila in število udeležencev izobraževanj.

Navedeni specifični kazalniki so predstavljeni v letnih finančnih načrtih, v polletnih in letnih finančnih poročilih računskega sodišča ter jih bo računsko sodišče razvijalo v okviru izvajanja te strategije.

VIRI

Naš ključen in najbolj dragocen vir so naši zaposleni. Naši strateški cilji zato zahtevajo, da zanje ustvarjamo dobro delovno okolje, da krepimo njihovo strokovnost, spodbujamo zmožnost odzivanja na aktualna vprašanja in skrbimo za čim tesnejše medsebojno sodelovanje (timsko delo).

- Izobraževanje

Naši zaposleni so visoko strokovno izobraženi. Zaposlovanje, izobraževanje in razvoj usposobljenosti zaposlenih je ključnega pomena. Menimo, da je nenehno razvijanje usposobljenosti zaposlenih nujno, da lahko sledimo spremembam v okolju, v katerem izvršujemo svoje delo.

- Prilagodljivost (fleksibilnost)

Naši zaposleni morajo biti pri delu, ki odraža nenehne spremembe v javnem sektorju, prilagodljivi. Zavzemamo se za vlaganje v znanje zaposlenih.

- Medsebojno sodelovanje (timsko delo)

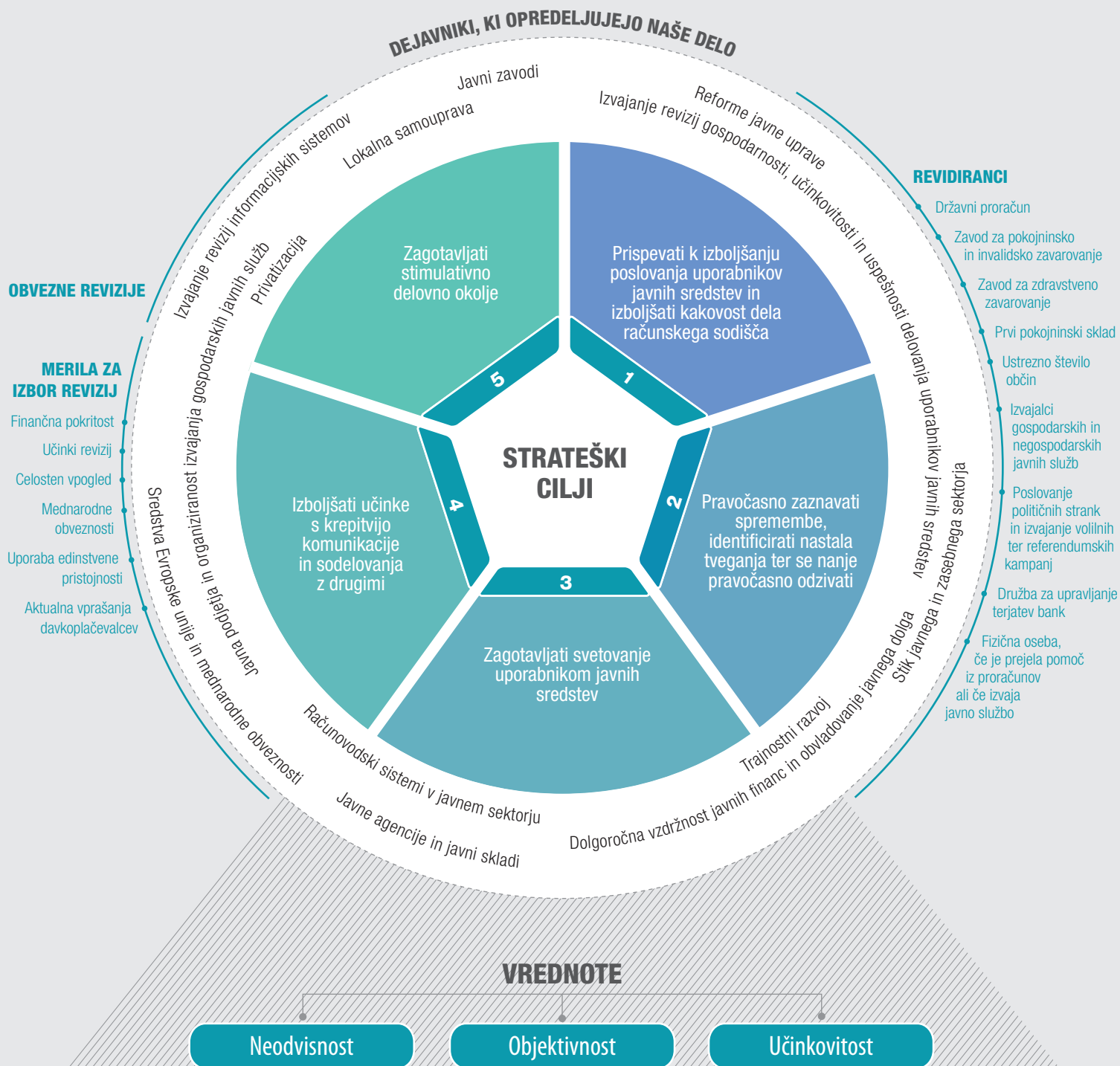
Vodstvo bo spodbujalo zaposlene, da bodo razvijali svoj strokovni in osebnostni potencial ter poudarjalo pomen sodelovanja znotraj institucije. Najboljši rezultati bodo doseženi, ko bomo delovali kot skupina.

Primerni materialni pogoji za delo so naš drugi ključen vir. Zaposlenim so za opravljanje njihovega dela, v okviru možnosti, zagotovljena ustrezna delovna sredstva, ki zajemajo ustrezne delovne prostore, osebne računalnike s programsko opremo, internetne povezave, mobilne telefone in službena vozila. Takšna oprema jim omogoča delo na sedežu v Ljubljani, delo v izpostavi v Mariboru, delo na terenu pri uporabnikih javnih sredstev in delo na domu.

Računsko sodišče bo, z namenom dosegati zastavljene strateške cilje, svoje vire uporabljalo kar najbolj učinkovito.

Bdimo nad potmi javnega denarja.

Bdimo nad potmi javnega denarja

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
fax: +386 (0) 1 478 58 91
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office
Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija
tel.: +386 (0) 2 250 58 80
fax: +386 (0) 2 250 58 96